

Cirkulære 1986-07-11 nr 82 om forskellige forhold vedrørende vandforsyningsloven

Til kommunalbestyrelser, amtsråd og Hovedstadsrådet

Lov nr. 299 af 8. juni 1978 om vandforsyning m.v., der trådte ikraft den 1. april 1980, er siden blevet ændret ved lov nr. 303 af 9. juni 1982, (der i tilknytning til vandløbslov nr. 302 af samme dato ophævede vandforsyningslovens § 68 med virkning fra 1. november 1983), ved lov nr. 250 af 23. maj 1984, (der med virkning fra 1. august 1984 gennemførte forskellige ændringer i miljølovgivningens retshåndhævelsesbestemmelser og derunder omformulerede vandforsyningslovens § 65 og indsatte en ny § 74 a i loven) og ved lov nr. 255 af 6. juni 1985, (der med virkning fra 1. juli 1985 gennemførte en række ændringer af vandforsyningsloven, bl.a. med udgangspunkt i vandprisudvalgets betænkning af 30. december 1982 og i lov nr. 204 af 18. maj 1982 om ændring af lov om miljøbeskyttelse). Vandforsyningsloven er med disse ændringer blevet bekendtgjort ved lovbekendtgørelse nr. 337 af 4. juli 1985.

I tilknytning til lovbekendtgørelsens kapitel 7 har Miljøministeriet udfærdiget en ny bekendtgørelse om ekspropriation til vandforsyningsanlæg, bekendtgørelse nr. 470 af 11. juli 1986.

I medfør af lovbekendtgørelsens § 53, stk. 3, har Miljøministeriet endvidere udfærdiget en bekendtgørelse om bidrag efter vandforsyningslovens § 53, stk. 2 (passagebidrag), bekendtgørelse nr. 469 af 11. juli 1986. Bekendtgørelsen bygger på et udkast fra vandprisudvalget.

I tilknytning til lovbekendtgørelsens § 53, stk. 1, har Miljøstyrelsen udsendt en vejledning til kommunalbestyrelserne om fastsættelse af vandværkstakster (Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 1 1986). Også vejledningen bygger på et udkast fra vandprisudvalget.

I denne cirkulæreskrivelse gøres der nogle bemærkninger om lovbekendtgørelsen, de to bekendtgørelser og vejledningen.

1. Lovbekendtgørelse nr. 337 af 4. juli 1985

De nedenstående bemærkninger vedrører navnlig de punkter, hvor vandforsyningsloven af 1978 er ændret ved lov nr. 250 af 23. maj 1984 og lov nr. 255 af 6. juni 1985. Derudover gøres bemærkninger om vandforsyningslovens § 21.

I hovedstadsområdet varetager Hovedstadsrådet de opgaver, som ved loven er henlagt til amtsrådene, jfr. lovens § 5.

Lovbekendtgørelsens § 14

Ved loven af 6. juni 1985 er der i § 14 indsat et nyt stk. 5, der giver amtsrådet mulighed for at fastsætte en frist for kommunalbestyrelsernes udarbejdelse af vandforsyningsplaner (eller delplaner eller ændringer i og tillæg til planer).

Baggrunden for bestemmelsen er, at de senere års erkendelse af specielt enkeltvandforsyningsanlæggenes tilstand og udviklingen i grundvandskvaliteten viser et stigende behov for, at vandforsyningsanlæg ved enkeltejendomme afløses af vandværksforsyning, og forsyning fra mindre, forureningsramte vandværker afløses af forsyning fra sikrere vandværker. En sådan omlægning af vandforsyningsstrukturen vil imidlertid normalt forudsætte, at der foreligger eller udarbejdes en vandforsyningsplan for vedkommende område.

Lovbekendtgørelsens §§ 17 og 84

Ved loven af 6. juni 1985 er der i § 17 tilføjet et nyt 2. pkt., hvorefter almene vandforsyningsanlæg - private som offentlige - ikke må anlægge vand ledninger i strid med godkendte planer. Herved fastslås det, at private almene vandforsyningsanlæg skal følge vandforsyningsplanens

bestemmelser om ledningsanlæg - f.eks. bestemmelser om, at ledningerne skal udlægges i en vis dimension af hensyn til den videre udvikling af vandforsyningen.

Det er endvidere ved en tilføjelse til § 84, stk. 1, nr. 1, bestemt, at overtrædelse af § 17, 2. pkt., kan straffes med bøder.

Lovbekendtgørelsens § 21

I vandforsyningslovens § 21, stk. 1, er det bestemt, at vandindvindingsanlæg ikke må etableres eller på væsentlig måde forbedres eller ændres, før kommunalbestyrelsen eller amtsrådet har meddelt tilladelse til det.

Ordet »indvindingsanlæg« i § 21, stk. 1, omfatter, som anført i kap. 4.1 i cirkulære nr. 64 af 28. februar 1980, ikke alene borer, brønde og andre anlæg til indtagning af vandet, men også vandbehandlingsanlæg og anlæg til udpumpning fra behandlingsanlæg, herunder eventuelle rentvandsbeholdere. Ordet omfatter ikke forsyningsledninger.

Når man har bestemt, at også væsentlige forbedringer og væsentlige ændringer af bestående indvindingsanlæg kræver forudgående tilladelse, uanset om de ikke står i forbindelse med en ændring af vandindvindingsstilladelsen, skyldes det et ønske om at styre den fremtidige udvikling af vandforsyningen. Hvis det f.eks. anses for ønskeligt, at et bestående alment vandværk i en nærmere fremtid nedlægges, og forsyningen overtages af et andet vandværk, kan det være uhensigtsmæssigt, at det vandværk, der ønskes nedlagt, kort i forvejen foretager en meget beko- stelig ændring af sit behandlingsanlæg.

Afgørende for, om forbedring eller ændring kræver tilladelse efter § 21, må det herefter - som anført i cirkulæret af 28. februar 1980 - være, om der er tale om en fornyelse af en sådan rækkevidde, at tilladelsesmyndigheden bør have lejlighed til at overveje anlæggets betimelighed på ny. For *almene vandforsyningsanlæg* vil således udførelse af en ny boring - også til afløsning af en tidligere boring -, opførelse af en ny behandlingsbygning, opførelse af en ny rentvandsbeholder eller etablering af et nyt filteranlæg normalt være væsentlige forbedringer eller ændringer, medens det samme ikke gælder for udskiftning af pumper og hydroforer eller udskiftning af filteret i en boring. For *mindre ikke almene vandforsyningsanlæg* vil et nyt filter eller en ny pumpe ikke blive betragtet som en væsentlig fornyelse, derimod altid en ny boring, selv om den etableres i bunden af en eksisterende brønd.

Om et alment vandforsyningsanlæg med tiden bør nedlægges, vil kunne aflæses af vandforsyningsplanen, når der er godkendt en vandforsyningsplan for området. Indtil da må forholdet bedømmes efter et skøn over de foreliggende forhold.

Selvom det ligger klart, at et vandforsyningsanlæg med tiden bør nedlægges og vandforsyningen overtages af et andet anlæg, kan tilladelse efter § 21 dog ikke fuldt ud nægtes, hvis det anlæg, som skal overtage forsyningen, ikke er etableret endnu. Hvis det f.eks. i en vandforsyningsplan er bestemt, at et lille alment vandværk skal nedlægges, når der er oprettet et centralt vandværk for området, og det lille vandværks boring derefter bryder sammen, før centralvandværket foreligger, vil det i reglen være nødvendigt at give det lille vandværk tilladelse til at etablere en ny boring.

I § 21, stk. 2, jfr. dog stk. 3, er der åbnet mulighed for at etablere en brønd eller en boring inden for 5 m fra det tidligere indvindingssted uden at søge tilladelse efter § 21, stk. 1, hvis arbejdet er nødvendigt for at opretholde en eksisterende vandforsyning. Miljøstyrelsen skal understrege, at bestemmelsen kun kan anvendes i tvangssituationer,

f.eks. hvor boringen på en gård pludselig bryder sammen, men ikke, hvor der er tid til at indhente tilladelse til nyanlægget, f.eks. hvor der ønskes etableret en ny boring, fordi den tidligere borings ydedygtighed er nedadgående.

Lovbekendtgørelsens § 29

Efter sin tidligere affattelse gav § 29 amtsrådet mulighed for at give pålæg om vandværksforsyning af »områder«, hvis hidtidige vandforsyning fra anlæg ved de enkelte ejendomme eller fra andre mindre anlæg ikke fandtes tilfredsstillende. En af tankerne bag ved bestemmelsen var, at det kunne være bekosteligt at føre en vandværksforsyning frem til et område, som hidtil ikke havde været vandværksforsynet, f.eks. føre vand frem fra nabobyens vandværk, og at det kunne være praktisk umuligt at gennemføre en sådan ordning, hvis der ikke kunne gives pålæg til et større antal af rådets beboere - der antagelig i stor udstrækning ville have ikke fuldt tilfredsstillende vandforsyningsanlæg - om at slutte til vandværket.

Ved loven af 6. juni 1985 er § 29, stk. 3, ændret således, at der også kan gives ejeren af en enkelt ejendom eller ejerne af nogle enkelte ejendomme pålæg om at slutte sig til et bestående vandværk, hvis dette findes ønskeligt ud fra ejendommens eller ejendommenes forhold. Dette vil have betydning dels i sommerhusområder med nedsivning, hvor kun enkelte grundejere nægter at slutte deres ejendomme til områdets vandværk, og dels i tilfælde, hvor benyttelsen af en ejendoms vandforsyningsanlæg ønskes forbudt efter lovens § 62, f.eks. på grund af højt nitratindhold, men grundejeren vægrer sig ved at lade ejendommen slutte til en nærliggende vandværksledning.

Det bemærkes, at det i § 23 i bekendtgørelse nr. 3 af 4. januar 1980 om vandindvinding og vandforsyning er bestemt, at en afgørelse om inddragelse af et område under vandværksforsyning efter vandforsyningslovens § 29 kan træffes af kommunalbestyrelsen, hvis det i en vandforsyningsplan er bestemt, at området skal henhøre under værkets forsyningsområde, og hvis planens bestemmelser om vandværkets indvindingssted og omtrentlige indvindingsmængde overholdes. Dette må gælde tilsvarende, hvis der efter § 29 træffes afgørelse om inddragelse af en eller enkelte ejendomme under vandværksforsyning.

Ved loven af 6. juni 1985 er der i § 29, stk. 3, endvidere indføjet et nyt 3. pkt., hvorefter amtsrådet, når det fastsætter vilkårene for et områdes eller en eller flere enkelte ejendomes tilslutning til et bestående vandværk, skal benytte de takster, der måtte være fastsat eller godkendt af kommunalbestyrelsen i medfør af lovens § 53, stk. 1, medmindre amtsrådet finder, at der foreligger særlige forhold, som gør, at taksterne ikke med rimelighed kan anvendes. Bestemmelsen er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens hidtidige fortolkning af forholdet mellem lovens § 29, stk. 3, og § 53, stk. 1. Som eksempel på et tilfælde, hvor amtsrådet vil kunne fravige de takster, der er godkendt efter § 53, stk. 1, kan nævnes nedsættelse af omkostningsbestemte ledningsbidrag for meget fjerntliggende forbrugere eller nedsættelse af anlægsbidraget til hovedanlægget for forbrugere, der skal betale ekstraordinært høje ledningsbidrag. Hvis en kommunalbestyrelse i medfør af § 53, stk. 1, har bestemt, at en af kommunens egne institutioner skal betale et mindre tilslutningsbidrag til et privat vandværk end forlangt af vandværket, må amtsrådet efter Miljøstyrelsens mening også kunne tage stilling til denne takstfastsættelse.

Det bemærkes, at amtsrådet efter Miljøstyrelsens mening må kunne fravige leveringsvilkår, der er fastsat i *vandværkets regulativ efter lovens § 55*, f.eks. bestemmelser om, at lægning af en ny ledningsstrækning i første omgang fuldt ud skal betales af de grundejere, der ønsker tilslutningen.

Lovbekendtgørelsens § 32

Ved loven af 6. juni 1985 er § 32, stk. 1, ændret, således at amtsrådet kan træffe bestemmelse om inddragelse af et privat alment vandforsyningsanlæg - evt. mod erstatning - ikke alene til fordel for et kommunalt anlæg, men også til fordel for et andet privat alment anlæg. Ændringen er fundet ønskelig, fordi vandforsyningsplaner, der indeholder bestemmelser om nedlæggelse af private almene vandforsyningsanlæg, ofte vil forudsætte, at forsyningen overtages af et andet privat alment anlæg og ikke af et kommunalt anlæg. Ændringen er blevet mulig, fordi den ekspropriation af det nedlagte vandforsyningsanlægs ejendom, som kan være nødvendig i forbindelse med inddragelse af dets indvindings-tilladelse, nu kan foretages ikke alene til fordel for et kommunalt vandværk, men også til fordel for et privat vandværk, jfr. nedenfor angående ændringen af lovens § 37.

I forbindelse med beslutningen om overførelse af forsyningen til et andet vandværk skal amtsrådet fastsætte vilkårene for forsyningen. Der er i så henseende ved loven af 6. juni 1985 indføjet en bestemmelse i § 32, stk. 1, om at bestemmelsen i § 29, stk. 3, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse, således at amtsrådet skal lægge takster, der er fastsat eller godkendt af kommunalbestyrelsen efter § 53, stk. 1, til grund, medmindre der foreligger særlige forhold. Det bemærkes dog, at sådanne særlige forhold ofte vil foreligge i sager om overførelse til anden vandforsyning (f.eks. at der er betalt tilslutningsbidrag til det tidligere vandværk).

I § 32, stk. 3, er slutningsordene »at indvindingstilladelser i et område ikke udnyttes fuldt ud« ved loven af 6. juni 1985 ændret til: »at indvindingstilladelser i et område ikke udnyttes eller kun udnyttes i begrænset omfang«. Denne ændring er redaktionel. Det bemærkes i øvrigt, at det i bemærkningerne til § 32, stk. 3, i forslaget til loven af 1978 er anført, at bestemmelsen kan tænkes anvendt, *hvis* det viser sig, at der i et område ikke er vand nok til de givne rettigheder, *hvis* det viser sig betænkeligt at udnytte givne rettigheder fuldt ud, for eksempel på grund af fare for indtrængning af saltvand, eller *hvis* der må skaffes vand til vanding af gartneriafgrøder, som ikke tåler vanding med behandlet vandværksvand. Som andre eksempler kan efter Miljøstyrelsens mening nævnes flytning af vandværksboringer for at give plads for en nedsivningsordning for et område eller give plads for en affaldsdeponering, hvis det på grundlag af undersøgelser og planlægning kan forsvares at afskrive vandressourcen. Det må være en forudsætning for en sådan afskrivning, at en eventuel forurening af den pågældende vandressource ikke vil udsætte andre vandressourcer for forurening. Der henvises til cirkulære nr. 191 af 5. december 1983 om ændring af bekendtgørelse om vandindvindings- og vandforsyningsplanlægning samt om grundvandsbeskyttelse.

Lovbekendtgørelsens §§ 37 og 38

Ved loven af 6. juni 1985 er § 37 ændret, således at der er givet fuld ekspropriationsadgang ikke alene til fordel for offentlige vandforsyningsanlæg, men også til fordel for private almene vandforsyningsanlæg.

Lovens § 38 om begrænset ekspropriationsadgang til fordel for private vandforsyningsanlæg - nemlig adgang til ekspropriation af ledningsservitutter - er herefter indskrænket til kun at gælde for private ikke almene vandforsyningsanlæg. Bestemmelsen kan få betydning for fælles vandforsyningsanlæg for mindre end 10 ejendomme og efter omstændighederne også, hvor en industri af stor betydning for almenvellet har sit vandforsyningsanlæg liggende adskilt fra sin øvrige ejendom, således at ledningen fra boringen passerer fremmed grund.

Lovbekendtgørelsens § 45

Ved loven af 6. juni 1985 er der til § 45, stk. 2, tilføjet en bestemmelse om, at bestemmelsen i § 29, stk. 3, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Der henvises herom til bemærkningerne ovenfor vedrørende § 29.

Lovbekendtgørelsens § 53

Efter vandforsyningslovens § 53 fastsætter kommunalbestyrelsen i de private vandværkers regulativer - efter forhandling med vandværkernes ejere - en række hovedprincipper for vandværkernes takstfastsættelser. Om fastsættelsen af vandværkstaksten inden for regulativernes rammer bestemmes det i § 53, stk. 1, at de private vandværkers takster skal godkendes af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra vandværket. Der kræves herefter som hovedregel 2 parter til takstfastsættelsen, vandværket og kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at den ikke fuldt ud vil godkende den takst, som vandværket har foreslået, og taksten gælder da kun i det omfang kommunalbestyrelsen har godkendt den. Kommunalbestyrelsen kan derimod som hovedregel ikke bestemme, at en takst skal fastsættes højere end foreslået af vandværket.

Ved loven af 6. juni 1985 er der imidlertid tilføjet et nyt 3. pkt. til § 53, stk. 1, der i en enkelt situation giver kommunalbestyrelsen mulighed for imod vandværkets ønske at gennemtvinge forhøjelse af en takst. Hvis kommunalbestyrelsen nemlig har nægtet at godkende en af vandværkets takster, f.eks. en tilslutningsafgift, i den ønskede højde, og hvis denne nægtelse *gør det nødvendigt* at skaffe vandværket indtægter ved forhøjelse af andre takster, f.eks. den årlige vandafgift, kan kommunalbestyrelsen træffe bestemmelse om en sådan forhøjelse.

Lovbekendtgørelsens § 53 a

Bestemmelsen er indføjet ved loven af 6. juni 1985 i overensstemmelse med forslag fra vandprisudvalget. Den giver kommunalbestyrelser og amtsråd en adgang til at yde økonomisk støtte til private almene vandforsyningsanlæg.

Vandforsyningen fra brønde på enkeltejendomme har i de senere år i vidt omfang måttet afløses af vandværksforsyning på grund af forureningsrisiko eller utilstrækkelig vandmængde. Der må i denne forbindelse foretages en omlægning af vandværksstrukturen, som på den ene side er ønskelig, men som på den anden side kan stille forbrugerne i tyndt befolkede områder over for store økonomiske krav, og det er tanken, at støttemuligheden efter § 53 a blandt andet skal kunne benyttes i disse tilfælde.

I tyndt befolkede områder vil det ofte være ledningsudgiften pr. tilsluttet ejendom, der gør det vanskeligt at føre vandværksledninger ud i området. Kommunalbestyrelsen kan i vandværkets regulativ eller takstblad bestemme, at ledningsudgiften skal fordeles også på de grundejere på ledningsstrækningen, som ikke i øjeblikket ønsker at slutte til, således at vandværket står i forskud for de ikke tilsluttede, eller at der for hele vandværkets område fastsættes faste ledningsbidrag pr. ejendom, således at vandværket først får sine ledningsudgifter dækket ved fuld udbygning. Mange vandværker vil imidlertid ikke kunne stå i sådanne forskud for ledningsanlæg med deres nuværende konsolidering, og kommunalbestyrelsen kan i så fald i medfør af § 53 a, stk. 1, overtage byrden ved at stå i forskud. På ledningsstrækninger, hvor ledningsudgiften pr. ejendom vil blive særligt stor, kan der også være spørgsmål om, at kommunalbestyrelsen yder et egentlig tilskud til ledningsarbejdet. Der kan endvidere blive tale om tilskud, hvis der må oprettes et nyt vandværk for en lille gruppe isoleret beliggende ejendomme, og dette vil blive særligt dyrt.

Herudover kan der blive tale om, at kommunalbestyrelsen yder tilskud efter § 53 a, stk. 1, til et vandværksanlæg eller ledningsanlæg, som kommunalbestyrelsen ønsker gennemført som et led i vandplanlægningen, og efter bemærkningerne til lovforslaget gælder dette, selv om

det ikke vil betyde meget store takstforhøjelser for vandværkerne at betale udgifterne selv. Som eksempel kan nævnes udgifter ved ledningsforbindelse mellem flere vandværker for at forhøje værkernes forsyningssikkerhed. Der kan også nævnes udgifter ved foranstaltninger ved vandværkerne, som skyldes hensynet til andre interesser end vandforsyningen. Hvis f.eks. kommunalbestyrelsen ønsker et vandværk nedlagt i et område for at give større mulighed for markvanding eller for at give plads for nedsvivning, kan kommunalbestyrelsen i medfør af § 53 a, stk. 1, give tilskud til udgifter ved ledningsforbindelse til et andet vandværk og eventuelt til udbygning af det andet vandværk.

Efter § 53 a, stk. 2, kan en kommunalbestyrelse, når særlige forhold taler for det, også give tilskud til et privat vandværks driftsudgifter. Sådanne tilskud kan efter bemærkningerne til lovforslaget ydes, hvis vandværkets vandbehandling er særlig dyr - f.eks. på grund af vandbehandling ved omvendt osmose -, eller hvis taksterne for et enkelt vandværk i en kommune langt overstiger taksterne for de øvrige vandværker i kommunen, og kommunalbestyrelsen finder det rigtigt at foretage en vis udligning.

Efter § 53 a, stk. 3, kan også *amtsrådet* yde tilskud til et vandværks anlægsudgifter, nemlig hvis arbejdet tjener til at fremme væsentlige regionale interesser. I bemærkningerne til lovforslaget siges herom, at amtskommunen således - som det er sket i nogle ø-tilfælde - kan yde støtte til oprettelse af et vandværk for en isoleret bebyggelse med få ejendomme, der ikke har mulighed for at indvinde fra enkeltanlæg, og hvor en vandforsyning uden tilskud ville blive overordentlig bekostelig for forbrugerne. Amtskommunen vil også kunne give tilskud til dyre centralvandværker, der oprettes for at friholde områder for vandværksindvinding af hensyn til markvanding, råstofindvinding og opretholdelse af vandføringen i vandløb m.v. Derimod kan det næppe tænkes, at amtskommunen vil stå i forskud med et vandværks ledningsudgifter. Da der blandt de vandforsyninger, som amtskommunen kan tænkes at støtte, kan være såvel private som kommunale vandforsyninger, omfatte stk. 3 begge former for vandforsyningsanlæg.

I § 53 a, stk. 4, er det udtalt, at støtte efter § 53 a kan ydes på betingelser. I bemærkningerne til bestemmelsen siges det herom, at hvis en kommune indgår på at stå i forskud med et privat vandværks ledningsudgift, kan den f.eks. betinge sig, at vandværket ved tilslutningen beregner sig faste ledningsbidrag, eller at vandværket går over til at anvende et mere detaljeret regnskabssystem med særskilte anlægsregnskaber og driftsregnskaber. Støtte kan også tænkes betinget af at vandværket påtager sig at forsyne afsides bebyggelser i større omfang end oprindeligt foreslået, eller at kommunen får repræsentation i vandværkets bestyrelse.

Det skal understreges, at de støttemuligheder, som hidtil har eksisteret, fortsat gælder ved siden af støtteordningen efter § 53 a. Dette gælder således muligheden for at garantere for lån til private vandværker eller til tilslutning til private vandværker. Der vil også fortsat kunne gives støtte til små og dyre vandværker ved at drive dem i fælles økonomisk enhed med større og mere økonomiske vandværker; således fører kommuner, der driver flere vandværker, ofte fælles regnskab for dem.

Det skal endvidere bemærkes, at § 53 a, som ovenfor nævnt, som hovedregel kun omfatter støtte til *private* almene vandværker. Det udtales imidlertid i bemærkningerne til lovforslaget, at dette efter Miljøministeriets mening ikke udelukker, at kommunerne efter almindelige kommunalretlige regler kan yde en tilsvarende støtte til deres *kommunale* almene vandforsyninger ved at acceptere et underskud på den mellemregningskonto, der føres mellem vandforsyningen og den almindelige kommunekasse.

Lovbekendtgørelsens § 62

Ved loven af 6. juni 1985 er den hidtidige § 62 delt op i et stk. 1, der handler om vandforsyningsanlæg, hvis vand ikke opfylder de gældende

kvalitetskrav eller er i nærliggende fare for at blive sundhedsfarligt, og et stk. 2, der handler om anlæg med sundhedsfarligt vand.

I stk. 1 fastsættes det som hidtil, at kommunalbestyrelsen kan give påbud om foranstaltninger. Det er fortsat kommunalbestyrelsens beslutning, om den vil give et sådant påbud. Grunden til dette er, at der, afhængigt af den konkrete situation, kan blive tale om at anvende en bred vifte af reaktionsmuligheder, fra den blotte foreløbige holden forholdene under observation til krav om øjeblikkelig lukning, og at det efter omstændighederne kan være forsvarligt ikke at gribe ind. I praksis undlader man således ofte at gribe ind over for anlæg til brug for enkeltejendomme, hvis kvalitetsmanglen er uden sundhedsmæssig betydning (moderat forhøjet jernindhold), eller der gribes foreløbig kun ind over for visse benyttelser (f.eks. benyttelse til spædbørnsernæring).

I stk. 2 fastsættes det, at kommunalbestyrelsen skal beslutte, om der bør træffes foranstaltninger i anledning af det sundhedsfarlige vand. Kommunalbestyrelsen skal i disse tilfælde altid tage stilling til de nødvendige skridt. I bemærkningerne til bestemmelsen udtales det, at bestemmelsen åbner mulighed for, at kommunalbestyrelsen i den konkrete situation kan vurdere, hvilken reaktion der vil være den mest hensigtsmæssige. Kommunalbestyrelsen skal beslutte, om der bør træffes foranstaltninger enten i form af direkte påbud eller, hvor omstændighederne tillader det, om mindre indgribende foranstaltninger, herunder at holde forholdene under skærpet observation.

Ved loven af 6. juni 1985 er der endvidere indføjet et nyt stk. 3 i § 62, hvorefter amtsrådet i forbindelse med en sag, der i øvrigt skal afgøres af amtsrådet, kan overtage kommunalbestyrelsens adgang til at give påbud efter stk. 1 og 2. Amtsrådet kan f.eks. træffe afgørelse om forbud mod brug af et vandforsyningsanlæg efter § 62 samtidig med, at amtsrådet giver påbud om tilslutning til et alment vandværk efter § 29.

Lovbekendtgørelsens § 65

Ved lov nr. 250 af 23. maj 1984 er § 65 udvidet med nye bestemmelser, der er optaget som stk. 1 og stk. 3 i § 65. Stk. 3 pålægger kommunalbestyrelsen at foranledige ulovlige forhold bragt til ophør, medmindre der er tale om forhold af ganske underordnet betydning.

I lovforslagets bemærkninger til § 65, stk. 3, siges det blandt andet: »Ved administrationen af de forskellige vandforsyningslove har det gennem tiden i et vist omfang været tolereret, at ældre vandværker fungerede uden den påbudte indvindingstilladelse, eller at vandværker overskred deres indvindingstilladelser. På nuværende tidspunkt kan disse forhold mest hensigtsmæssigt tages op til vurdering i forbindelse med den igangværende vandindvindings- og vandforsyningsplanlægning, således at de ældre vandværkers indvindingsforhold reguleres gennem udtrykkelige afgørelser fra tilladelsesmyndigheden.«

Lovbekendtgørelsens § 72

I lovbekendtgørelsens § 80 er ved loven af 6. juni 1985 indsat en ny bestemmelse, hvorefter Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund og Forbrugerrådet har fået adgang til at påklage afgørelser i visse vandforsyningsager. En lignende bestemmelse om klageadgang for nogle landsdækkende foreninger findes i miljøbeskyttelseslovens § 74, således som bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 204 af 18. maj 1982.

I forbindelse med ændringen af vandforsyningslovens § 80 er lovens § 72, stk. 2, blevet ændret, således at den pålægger afgørelsesmyndigheden at sende underretning til Naturfredningsforeningen, Sportsfiskerforbundet og Forbrugerrådet om afgørelser, som omfattes af foreningernes klageret. Affattelsen af § 72, stk. 2, svarer til affattelsen af miljøbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, som ændret ved loven af 1982.

Det skal bemærkes, at der kan træffes aftale med myndigheder og foreninger, som har krav på underretning efter § 72, stk. 2, om at undlade underretning om afgørelser, som er uden betydning for myndighe-

den eller foreningen. Således vil embedslægeinstitutionen ofte være uden interesse i afgørelser om fastsættelse af vilkår for levering af vand og om udfærdigelse af vandværksregulativer.

Lovbekendtgørelsens § 73

Ved loven af 6. juni 1985 er der i § 73, stk. 2, indsat et nyt 2. pkt., der svarer til § 67, 2. pkt., i miljøbeskyttelsesloven som ændret i 1982.

Lovbekendtgørelsens § 74

Ved loven af 6. juni 1985 er der i § 74, stk. 1, indsat et nyt 2. pkt., der svarer til § 68, stk. 1, 2. pkt., i miljøbeskyttelsesloven som ændret i 1982.

Lovbekendtgørelsens § 74 a

Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 250 af 23. maj 1984. Ved loven blev der indsat en tilsvarende bestemmelse som § 68 a i miljøbeskyttelsesloven.

Lovbekendtgørelsens § 74 b

Bestemmelsen er indsat i vandforsyningsloven ved loven af 6. juni 1985. Den svarer til den bestemmelse, som blev indsat som § 69 a i miljøbeskyttelsesloven ved loven af 1982.

Lovbekendtgørelsens § 75

Bestemmelsen er ændret ved loven af 6. juni 1985, idet de tidligere bestemmelser i § 75, stk. 2 og 3, er ophævet. En tilsvarende ændring blev foretaget i miljøbeskyttelseslovens § 70 ved loven af 1982.

Lovbekendtgørelsens § 76

Bestemmelsen er om formuleret ved loven af 6. juni 1985.

Ved § 76, nr. 1 og 2, er nogle yderligere grupper af afgørelser - nemlig fastsættelse af leveringsvilkår efter vandforsyningslovens § 29 og § 45, stk. 2, og afgørelser om sløjfning af vandforsyningsanlæg efter § 36 - undtaget fra den administrative klageadgang. Selve afgørelserne om vandværkstilslutning efter § 29 og § 45 kan fortsat påklages.

I § 76, nr. 3, fastsættes det, at kommunalbestyrelsernes og amtsrådenes afgørelser efter kapitel 9 - bortset fra kommunalbestyrelsernes afgørelser efter § 55, stk. 2 og 4 - ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed. Dette er i overensstemmelse med bestemmelsen i den hidtidige lovs § 76. Det bemærkes, at regulativer for kommunale vandværker efter lovens § 55, stk. 2, skal *stadfæstes* af miljøministeren (Miljøstyrelsen). Indbringelsen for Miljøstyrelsen er i disse tilfælde ikke et led i en klageprocedure, og kommunens vedtagelse af regulativet behøver ikke at bekendtgøres efter reglerne i lovens kapitel 12. En kommunes udfærdigelse af et regulativ for et privat vandværk efter lovens § 55, stk. 4, kan derimod i medfør af lovens almindelige klage-regler påklages til Miljøstyrelsen af vandværket eller andre, og udfærdigelsen af regulativet skal derfor bekendtgøres efter kapitel 12. Det vil efter Miljøstyrelsens mening være tilstrækkeligt, at det bekendtgøres, at regulativet er fremlagt til gennemsyn på et angivet sted, og der samtidig gives oplysning om klagemyndighed og klagefrist.

Det bemærkes endvidere, at afgørelser, som i medfør af § 76 ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed, kan indbringes for domstolene, hvis afgørelsen menes at være i strid med lovgivningen eller med almindelige retsgrundsætninger, f.eks. fordi der er tale om uligelig forvaltning. I så fald kan også tilsynsrådet for vedkommende amt reagere over for afgørelsen og eventuelt sætte den ud af kraft, jfr. § 61 i bekendtgørelse nr. 313 af 20. juni 1984 af lov om kommunernes styrelse.

Lovbekendtgørelsens § 77

Bestemmelsen er ændret ved loven af 6. juni 1985. Den svarer herefter til bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 71 som ændret i 1982.

Lovbekendtgørelsens § 80

Ved loven af 6. juni 1985 har Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund og Forbrugerrådet fået klageadgang med hensyn til visse vandforsynings-sager, jfr. bemærkningerne ovenfor angående lovens § 72.

Lovbekendtgørelsens § 81

Bestemmelsen er om formuleret i loven af 6. juni 1985.

Efter den tidligere § 81 gjaldt den klageadgang til miljøankenævnet, som var etableret for en række afgørelser efter vandforsyningsloven, kun, hvis vedkommende vandforsyningsanlæg udelukkende tjente til vandforsyning af en erhvervsvirksomhed. Det fremgik dog af bemærkningerne til bestemmelsen, at også anlæg, der udover at tjene til forsyning af en erhvervsvirksomhed tjente for eksempel til forsyning af en beboelse eller tjenestebolig, som lå på den pågældende ejendom, skulle kunne indbringes for miljøankenævnet. Dette er tydeliggjort ved, at § 81 nu giver klageadgang for afgørelser vedrørende anlæg, som i det væsentlige tjener til forsyning af en erhvervsvirksomhed.

Klageadgangen til miljøankenævnet er endvidere udvidet ved, at der for de afgørelser, som omfattes af klageadgangen, kan klages både i sager om tilladelse til vandindvinding efter vandforsyningslovens § 20 og sager om tilladelse til vandforsyningsanlæg efter lovens § 21.

Endvidere er det i sager om klage over tilbagekaldelse af indvindings-tilladelser til overfladevand efter lovens § 29 og § 32, stk. 2 og 3, ikke længere nogen betingelse, at tilladelsen skal have omfattet mindst 100.000 m³ vand årligt.

Bortset fra disse ændringer stemmer den ny § 81 med den tidligere.

Lovbekendtgørelsens § 83

Der er ved loven af 6. juni 1985 indføjet et nyt stk. 2 om klageadgang for Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund og Forbrugerrådet. En tilsvarende bestemmelse findes i miljøbeskyttelseslovens § 80 som ændret i 1982.

2. Bekendtgørelsen om ekspropriation til vandforsyningsanlæg

Bekendtgørelsen stemmer i væsentligt omfang med den tidligere bekendtgørelse nr. 5 af 4. januar 1980 om ekspropriation til vandforsyningsanlæg.

Reglerne om, i hvilket omfang der kan eksproprieres (§§ 5 og 6), er dog ændret derhen, at der er fuld ekspropriationsadgang også til fordel for private almene vandforsyningsanlæg, jfr. herom ovenfor i afsnit 1 angående lovbekendtgørelsens §§ 37 og 38.

Endvidere har man ikke i § 14 (tidligere §§ 15-17) medtaget reglen om mulighed for at optage en klage til behandling indtil 6 måneder efter afgørelsen. Grunden til dette er, at den tilsvarende regel er udgået af miljøbeskyttelseslovens § 71 og vandforsyningslovens § 77, jfr. ovenfor i afsnit 1 angående vandforsyningslovens § 77. Det følger imidlertid af den nye bestemmelse i vandforsyningslovens § 74 b (miljøbeskyttelseslovens § 69 a), at en afgørelse efter udløbet af den sædvanlige klagefrist kan optages til overvejelse af *ministeren*. Dette kan dog kun ventes at ske i ganske særlige tilfælde.

3. Bekendtgørelsen om pålæg af passagebidrag Bekendtgørelsens § 1

Det fremhæves i § 1, stk. 1, at passagebidrag - der er en hjælp for et vandværk til at skaffe sig midler til anlæg af en forsyningslednings-

strækning - kun kan pålægges i forbindelse med anlæg af ledningsstrækningen. Der kan således ikke efterfølgende opkræves passagebidrag fra grundejere ved tidligere anlagte ledninger.

Da det indgreb, som pålæg af passagebidrag vil betyde over for grundejere, kan virke hårdere ved nogle ledningsstrækninger end ved andre, f.eks. afhængigt af bebyggelsestætheden ved ledningen, bestemmes det i § 1, stk. 3, at en kommunalbestyrelse ikke kan give et privat vandværk en almindelig bemyndigelse til at opkræve passagebidrag, men at godkendelsen skal søges og gives særskilt for hvert enkelt ledningsafsnit.

Godkendelsen bør efter Miljøstyrelsens mening først gives, når det private vandværk har redegjort for, på hvilken måde passagebidragene skal beregnes, på hvilke ejendomme der tænkes lagt passagebidrag, og efter hvilke retningslinier bidragene tænkes fordelt på ejendomme af forskellig art. Endvidere skal vandværket have foretaget en overslagsvis beregning af bidragenes størrelse. Disse forhold bør efter Miljøstyrelsens mening optages i godkendelsen. Det bør endvidere i godkendelsen anføres, hvilke ejendomme med boreriger der anses som fritaget for passagebidrag i medfør af reglen i lovbekendtgørelsens § 2, stk. 4. Hvis også andre ejendomme med boreriger ønskes friholdt for passagebidrag, jfr. nedenfor om § 2, stk. 4, bør også dette og grundlaget for friholdelsen angives i godkendelsen.

Bekendtgørelsens § 2

Pålæg af passagebidrag kan gøre det økonomisk muligt for et vandværk at lægge ledninger i så fjerne områder, at det ville have været rigtigere at løse områdernes vandforsyningsproblem på en anden måde. For at undgå dette bestemmer § 2, stk. 1, at der kun kan pålægges passagebidrag, hvis ledningen ligger indenfor det forsyningsområde, der er fastsat for vandværket ved en vandforsyningsplan eller delplan, eller hvis der er truffet bestemmelse om lægning af ledningen ved en konkret afgørelse efter vandforsyningslovens kapitel 4, 6 eller 8.

Bestemmelsen betyder, at der i mange tilfælde må gennemføres en planlægning efter proceduren i planlægningsbekendtgørelsen, før der kan pålægges passagebidrag. Dette gælder også i tilfælde, hvor det på forhånd må synes klart, at der skal pålægges passagebidrag. Der kan imidlertid for planens gennemførelse pålægges passagebidrag under forudsætning af, at planen gennemføres.

Efter § 2, stk. 2, er det blandt andet en betingelse for pålæg af passagebidrag, at forsyningsledningen fører forbi eller hen over den del af ejendommen, hvor vedkommende bygninger ligger. Når forsyningsledningen ikke fører forbi eller hen over ejendommen, kan der således ikke pålægges passagebidrag, og dette gælder, selv om ejendommen ved en kort forlængelse eller afgrening af forsyningsledningen kan forsynes fra ledningen.

Efter § 2, stk. 4, kan der kun kræves passagebidrag for ejendomme, som får deres vandforsyning fra en *boring*, hvis boringens vand - efter den vandbehandling, som foretages i ejendommens vandforsyningsanlæg - ikke opfylder tilsynsbekendtgørelsens kvalitetskrav, eller hvis boringens beliggenhed eller indretning ikke er tilfredsstillende. Om boringernes beliggenhed og indretning er tilfredsstillende afgøres af kommunalbestyrelsen på grundlag af bestemmelserne i Dansk Ingeniørforenings norm af 1978 for vandforsyningsanlæg for enkeltejendomme (DS 441). En ordning med opkrævning af passagebidrag behøver dog ikke nødvendigvis at omfatte alle de ejendomme med boreriger, hvor vandet ikke opfylder kvalitetskravene. F.eks. kan der være spørgsmål om at undtage ejendomme med et ubetydeligt overindhold af jern i vandet. Eventuelle forbehold i så henseende bør for private vandværkers vedkommende altid tages i kommunalbestyrelsens godkendelse af pålæg af passagebidrag, jfr. ovenfor angående § 1.

Hvis man efter det ovenstående beslutter sig til at kræve passagebidrag for en ejendom med boring, men ejendommens ejer foretrækker at sætte sit anlæg i tilfredsstillende stand, bør kommunen fritage ham

for passagebidrag under forudsætning af, at kommunen mener, der er mulighed for, at arbejdet vil gøre vandforsyningen tilfredsstillende, og arbejdet gennemføres inden for en frist, der fastsættes af kommunen.

Bekendtgørelsens § 4

Passagebidrag, der pålægges *til et offentligt alment vandværk*, har efter vandforsyningslovens § 54 samme fortrinsret i vedkommende ejendom som offentlige skatter og afgifter, dvs. fortrinsret forud for almindelig pantegæld. Denne fortrinsret gælder, uden at tinglysning er nødvendig. Efter § 2 i amtstueforordningen af 8. juli 1840 gælder fortrinsretten imidlertid kun i 2 år og 3 måneder efter forfaldstid. Hvis grundejeren, som det er sket i praksis, får tilladelse til at betale beløbet afdragsvis over en længere årrække, bør det derfor gøres til en betingelse, at der på hans bekostning tinglyses et pantebrev i ejendommen for gælden. Tinglysning skal ske med prioritet efter pantegælden i ejendommen på tinglysningstidspunktet: sker inddrivelse inden for det tidsrum, der er fastsat i amtstueforordningen, følger det imidlertid af loven, at gælden da vil have prioritet forud for almindelig pantegæld.

For passagebidrag, der pålægges *til et privat alment vandværk*, gælder der ingen fortrinsret efter vandforsyningslovens § 54. Hvis grundejeren får tilladelse til at betale bidraget afdragsvis over en årrække, bør det gøres til en betingelse, at der på hans bekostning tinglyses et pantebrev i ejendommen for gælden med prioritet efter den daværende pantegæld. Også i tilfælde, hvor der ikke indrømmes afdragsvis betaling, kan der være tale om - med grundejerens samtykke - at tinglyse en deklaration på ejendommen om forpligtelse til at betale passagebidrag, idet dette efter omstændighederne kan være nødvendigt for at sikre, at forpligtelsen går over på senere erhververe af ejendommen, f.eks. erhververe ifølge tvangsauktion.

Bekendtgørelsens § 6

Det følger allerede af vandforsyningslovens § 76, at kommunalbestyrelsens beslutning om pålæg af passagebidrag ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Om muligheden for at indbringe en sådan beslutning for domstolene og om tilsynsrådets mulighed for at reagere over for beslutningen henvises til bemærkningerne til § 76 oven for i afsnit 1.

Bekendtgørelsens § 8

Efter § 8, stk. 2, finder bekendtgørelsen ikke anvendelse på passagebidrag, der er pålagt før bekendtgørelsens ikrafttræden. Hvis der f.eks. før bekendtgørelsens ikrafttræden er pålagt passagebidrag i tilfælde, hvor vandværkets forsyningsområde ikke var fastlagt i en vandforsyningsplan, eller der er krævet passagebidrag også af ejere af tilfredsstillende borer over en vis alder, bevarer sådanne ordninger deres gyldighed uden hensyn til reglerne i bekendtgørelsen.

4. Vejledningen om fastsættelse af vandværkstakster

Vejledningen giver anvisning på, hvorledes vandværkers takstsystemer og regnskabsføring kan tilrettelægges, og hvorledes kommunalbestyrelserne på dette grundlag kan bedømme vandværkernes takster. Følgende kan fremhæves:

De sidste ca. 20 år har været karakteriseret af en stadig opskrivning af de bidrag, som vandværkerne forlanger ved tilslutning til vandværket. Dette kan være til hinder for ellers ønskelige inddragelser af nye områder under vandværksforsyningen. I vejledningen anføres (bl.a. i afsnit 1.2.1), at hvis tilslutningsafgifter, der sigter mod et dække en ejendoms fulde andel i vandværkets anlægsudgift, må antages at modvirke ønskelige tilslutninger, må det anbefales at beregne tilslutningsafgiften således, at den kun dækker en del af ejendommens andel af anlægsudgiften.

Det henstilles (se bl.a. afsnit 1.2.2), at vandværkerne om muligt beregner de forsyningsledningsbidrag, som skal betales i forbindelse med

ejendommens tilslutning til vandværket, efter takster, der er ensartede for ensartede grupper af ejendomme, i stedet for efter faktisk ledningsudgift. Dette vil betyde en udligning af forbrugerpriser og vil gøre det lettere for fjerntliggende ejendomme at opnå tilslutning.

Hvis en ejendom i landlig bebyggelse har sine bygninger liggende langt fra den vej, hvor vandværkets forsyningsledning ligger, således at der må trækkes en lang jordledning fra vejen til bebyggelsen, anbefales det (se bl.a. afsnit 1.2.4), at en væsentlig del af udgiften ved jordledningen betales over det samlede ledningsprojekt i stedet for at opkræves hos ejendommens ejer.

I vejledningen stilles (afsnit 3.3) forslag om en fordelingsnøgle for forholdet mellem tilslutningsafgifter for forskellige grupper af ejendomme. Vandværkerne vil kunne benytte andre systemer for fordeling af afgifterne, hvis de andre systemer anses for bedre egnede (afsnit 3.4).

Det anbefales (se bl.a. afsnit 1.2.7), at kommunalbestyrelserne som grundlag for deres bedømmelse af de private vandværkers takster forlanger, at vandværkernes regnskaber udarbejdes med særskilte drifts- og anlægsregnskaber, og at også vandværkernes budgetter udarbejdes på denne måde.